

Research Paper

Preliminary Study of Psychometric Features of Wife Abuse Questionnaire

CrossMark

Leili Panaghi¹, Shahrbanou Ghahari^{2,3}, Iraj Mokhtarnia^{4*}, Bita Dasarband⁵, Vahideh Nabavian⁵

1. MD in Community Medicine, Associate Professor, Family Research Institute, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.
2. PhD in Clinical Psychology, Assistant Professor, Department of Mental Health, School of Behavioral Sciences and Mental Health (Tehran Institute of Psychiatry), Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.
3. PhD in Clinical Psychology, Assistant Professor, Psychiatry and Behavioral Sciences Research Center, Addiction Institute, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran.
4. PhD Student, Department of Basic Research, Family Research Institute, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.
5. MA, Department of Families With Special Needs, Family Research Institute, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.

Use your device to scan
and read the article online

Citation: Panaghi L, Ghahari Sh, Mokhtarnia I, Dasarband B, Nabavian V. [Preliminary Study of Psychometric Features of Wife Abuse Questionnaire (Persian)]. Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology. 2017; 23(2):218-231. <https://doi.org/10.29252/NIRP.IJPCP.23.2.218>

<https://doi.org/10.29252/NIRP.IJPCP.23.2.218>

Received: 20 Jul. 2016

Accepted: 24 Jan. 2017

ABSTRACT

Objectives The aim of this study was to examine the confirmatory factor structure and validation of wife abuse Questionnaire in sample women of subclinical.

Methods The study is cross-sectional and Married women's Mashhad city of formed the study population. Sample size of 671 women was selected by Availability sampling and the Qahari wife abuse Questionnaire with questionnaires Beck depression inventory, Sherer Self-Efficacy Scale and CTS-R questions given to was applied in the sample.

Results The results of confirmatory factor analysis support three factors. The Investigate Criterion validity by Pearson correlation coefficient in the wife abuse Questionnaire with The Beck depression inventory and Sherer Self-efficacy Scale, were between 0.31 and 0.45 and also convergent validity with Revised Conflict Tactics Scale, 60.0 correlation coefficient was obtained than are very satisfactory. A significant difference between the factor of questionnaire wife abuse in the women of divorce and non-divorce showed that the questionnaire has features of validity discrimination. The results of Cronbach's alpha coefficient in the Cronbach's alpha for the total questionnaire and factors were between 87.0 and 95.0 that was satisfactory.

Conclusion Therefore, based on the results of this study wife abuse's Questionnaire has psychometric properties applied for research and family counseling.

Key words:

Psychometric properties, Questionnaire wife abuse, Women

Extended Abstract

1. Introduction

W

ife abuse is one of the most common phenomena in developing countries which leaves harmful effects on women's mental health and is considered one of the most important types of domestic violence, and is referred to the

violence through which, men exercise their social or physical power on women. Based on research literature, wife abuse is divided into three general categories of abuse including: physical abuse, emotional abuse and sexual abuse. Given the importance of identifying, diagnosis, prevention and performing therapeutic interventions in the field of wife abuse, tools are needed to measure and assess wife abuse. In this regard, one of the Iranian made tools is the coercive spouse abuse questionnaire; although this questionnaire has been used in most Iranian studies, however, the psychomet-

* Corresponding Author:

Iraj Mokhtarnia, PhD Student

Address: Department of Basic Research, Family Research Institute, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.

Tel: +98 (914) 1907491

E-mail: mokhtarnia66@gmail.com

ric properties of this questionnaire have not been comprehensively addressed in Iran. Therefore, the present study was conducted with the aim of evaluating the psychometric properties of the wife abuse questionnaire in a sample of women in non-clinical group.

2. Method

The method of the present study is an analysis of the correlation type. The statistical population of this study included all the married women of the city of Mashhad. By using available sampling method, 671 subjects were selected among them which included two groups. The first group included 536 women who did not ask for divorce, and the second group included 141 women who were asking for divorce and had referred to the branches of family courts of the city of Mashhad. Sample inclusion criteria were those not asking for divorce; married, having passed at least one year of marital life, permanent marriage, and having at least completed the third-year of secondary school education. Exclusion criteria were: suffering from a mental disorder, and asking for divorce. Also among the inclusion criteria were asking for divorce, having passed more than one year of married life, permanent marriage, having filed petition for divorce and having completed at least the third year of secondary school education.

For data analysis the multivariate variance analysis test and Pearson correlation coefficient were used, and confirmatory factor analysis was through the diametric weighted least squares method, which were considered using SPSS21 and Lisrel 8.8 software. The error level of type one was 0.01 and the beta value was considered as 0.2. Meanwhile all ethical principles including the principle of autonomy and the principle of confidentiality were observed in the research. The research tools were coercive spouse abuse questionnaire which was conducted on the sample group along with Sherer Self-efficacy Scale questionnaire and Beck's Depression Inventory, as the concurrent criterion validity, and conflict resolution tactics questionnaire as convergent validity.

3. Results

In the first stage, the Confirmatory Factor Analysis (CFA) method was used to investigate the unchangeability of spouse abuse questionnaire. Indicators obtained from factor analysis demonstrate that the index value of the square root of the mean squares of the approximate error was less than 0.08 which indicates the optimal fit and desirability of the model (RMSEA=0.031); also the square root value of the mean squares of the standardized remainder was 0.069, in which the value less than 0.08 is considered as acceptable

fit. Also, the indicator value of the goodness of fit of the model was 0.99 and the adaptive fit indicator of the model was 1 which indicates the acceptable fit between the three-factor model and the data. Also, the results of confirmatory factor analysis showed that all questions were identified in their own relevant factor and no question was deleted from the questionnaire.

For examining the concurrent validity, the questionnaire of conflict resolution tactics was used and for assessing the validity of the concurrent criterion, the tools of self-efficacy and depression were used, and the Pearson's correlation coefficients with spouse abuse questionnaire were respectively: 0.60, -0.40, and 0.40, which showed the convergent validity and concurrent criterion of the spouse abuse questionnaire were satisfactory. Also, in examining the validity of the questionnaire's structure, the correlation coefficients between spouse abuse questionnaire factors were studied and all correlations were significant at the level 0.01. The distinctive validity of spouse abuse questionnaire was performed by using multivariate variance analysis. And by comparing the mean scores of the two groups of married women asking for divorce and married women not asking for divorce, results showed that spouse abuse scores in women asking for divorce were higher than those who were not asking for divorce. In examining the reliability of the questionnaire the results of Cronbach's alpha coefficient in the total scale was 0.95, in the emotional abuse factor was 0.93, in physical abuse factor was 0.88, and in sexual abuse was 0.87, which were satisfactory.

4. Discussion

Based on the results obtained from this study, the coercive spouse abuse questionnaire has proper psychometric characteristics, with the explanation that the results of confirmatory factor analysis showed that the 3 factor model has desirably fit indicators; also all items of the questionnaire had acceptable load factor and were significantly uploaded on the desired factors. Resultantly, no items of any of the three factors: emotional abuse, physical abuse, and sexual abuse of the questionnaire were deleted. On the other hand, the self-efficacy and depression tools were used to examine the validity of the concurrent criterion in the individual performance dimension arising from spouse abuse.

Results showed that spouse abuse questionnaire has the capacity to anticipate the self-efficacy and depression of women. Therefore, the validity of this questionnaire criterion was also confirmed. In addition to having criterion validity for this questionnaire, the convergent validity was also confirmed and results showed that the spouse abuse

questionnaire has also stronger connection with questionnaire similar to it.

It should be stated that reliability and validity coefficients suitable for this scale, short duration, ease of implementation and assessment of different dimensions of spouse abuse can make this questionnaire a suitable tool to be used for research purposes and for families' evaluation in family counseling, and It is also suggested to other researchers that, given the importance of this tool in research literature, they should validate these tools for applying them in clinical settings. On the other hand, as the content of this questionnaire assesses the personal and confidential issues of individuals' life, it is possible that the subjects act in a cautious manner to fill it out; this behavior can undermine the validity of the research, which can be one of the limitations of the present study.

Acknowledgments

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Conflict of Interest

The authors declared no conflicts of interest.

بررسی مقدماتی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسش‌نامه همسرآزاری زنان

لیلی پناغی^۱، شهربانو قهاری^{۲*}، ایرج مختارنیا^۳، بیتا داسارینده^۴، وحیده نویبان^۵

- ۱- متخصص پزشکی اجتماعی، دانشیار، پژوهشکده خانواده، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.
- ۲- دکترای روانشناسی بالینی، استادیار، گروه سلامت روان، دانشکده علوم رفتاری و سلامت روان (انستیتو روانپزشکی تهران)، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران.
- ۳- دکترای روانشناسی بالینی، استادیار، مرکز تحقیقات روانپزشکی و علوم رفتاری، پژوهشکده اعتیاد، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران.
- ۴- دانشجوی دکترا، گروه مطالعات بنیادین، پژوهشکده خانواده، دانشگاه شهیدبهشتی، تهران، ایران.
- ۵- کارشناس ارشد، گروه خانواده با نیازهای ویژه، پژوهشکده خانواده، دانشگاه شهیدبهشتی، تهران، ایران.

حکیده

تاریخ دریافت: ۳۰ تیر ۱۳۹۵
تاریخ پذیرش: ۰۵ بهمن ۱۳۹۵

اهداف: هدف پژوهش حاضر، بررسی مقدماتی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسش‌نامه همسرآزاری زنان در نمونه‌ای از زنان گروه غیربالینی است. **مواد و روش‌ها:** روش پژوهش حاضر تحلیلی از نوع همبستگی است و جامعه آماری شامل زنان متأهل شهرستان مشهد بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس، ۶۷۱ نفر از آن‌ها انتخاب شدند. ابزار پژوهش، پرسش‌نامه همسرآزاری قهاری بود که با پرسش‌نامه خودکارآمدی شرر، پرسش‌نامه افسردگی بک و پرسش‌نامه راهبردهای حل تعارض روی گروه نمونه اجرا شد. در پژوهش حاضر برای تحلیل عاملی تأییدی و همبستگی پیرسون از نرم‌افزارهای لیزرل ۸/۸ و نسخه ۲۱ SPSS استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج تحلیل عاملی تأییدی، از مدل سه‌عاملی پرسش‌نامه همسرآزاری حمایت کرد. در بررسی روایی ملاک، ضریب همبستگی پیرسون پرسش‌نامه همسرآزاری با پرسش‌نامه‌های خودکارآمدی شرر و پرسش‌نامه افسردگی بک بین ۰/۳۱ تا ۰/۴۵ و در بررسی روایی همگرا با پرسش‌نامه راهبردهای حل تعارض مقدار ضریب همبستگی ۰/۶۰ به دست آمد که رضایت‌بخش بود. همچنین تفاوت معنی‌دار نمره عامل‌های همسرآزاری بین زنان متقاضی طلاق و غیر متقاضی طلاق روایی تشخیصی پرسش‌نامه را تأیید کرد. در بررسی پایایی پرسش‌نامه، نتایج ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسش‌نامه و عامل‌های آن بین ۰/۸۷ و ۰/۹۵ به دست آمد که رضایت‌بخش بود.

نتیجه‌گیری: این پژوهش نشان داد پرسش‌نامه همسرآزاری قهاری ویژگی‌های روان‌سنجی مناسبی دارد و می‌توان برای اهداف پژوهشی و ارزیابی خانواده‌ها از آن در مشاوره خانواده استفاده کرد.

کلیدواژه‌ها:

ویژگی‌های روان‌سنجی، پرسش‌نامه همسرآزاری، زنان

مقدمه

در بر می‌گیرد. بر اساس دسته‌بندی ریچاردسون^۳ و همکاران (۲۰۰۲) آزارها در سه دسته بدرفتاری جسمانی (مانند کتک‌زدن، سوزاندن و مجروح کردن)، بدرفتاری عاطفی (مانند تحقیر کردن، برچسب‌زدن و بی‌اعتنایی به خواسته‌ها) و بدرفتاری جنسی (مانند اعمال خشونت جنسی و مجبور کردن همسر به برقراری رابطه جنسی به شیوه‌های غیر معقول) طبقه‌بندی می‌شوند [۵].

همسرآزاری زنان در بیشتر کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه پدیده شایعی محسوب می‌شود که به عنوان یک مشکل اجتماعی جدی مطرح است [۶، ۷]. در پژوهش‌هایی که در ایران انجام شده است خانواده‌های گروه مطالعه ۳۰ تا ۹۳/۶ درصد از همسرآزاری را نسبت به زنان گزارش کرده‌اند [۸-۱۰]. همسرآزاری با کاهش سلامت روان زنان متأهل رابطه

خشونت خانگی^۱ مشکل شایع بهداشت عمومی در سراسر دنیاست و مؤلفه‌های کودک‌آزاری^۲، همسرآزاری و بدرفتاری نسبت به سالمندان را در بر می‌گیرد [۱، ۲]. یکی از مهم‌ترین انواع خشونت در خانواده، خشونت است که از طریق آن، مردان قدرت اجتماعی یا جسمانی خود را بر زنان اعمال می‌کنند [۳، ۴]. این نوع خشونت به عنوان «همسرآزاری زنان» مطرح می‌شود و گستره وسیعی از رفتارها از جمله رفتار جنسی، هیجان‌ها و تهاجمات جسمانی، تهدیدها، آزار کلامی، تحقیر، آزار جنسی و حتی قتل همسر را در بر می‌گیرد [۴]. به‌طور کلی همسرآزاری انواع گوناگونی از آزارهای صورت‌گرفته به همسر را

1. Domestic violence
2. Child abuse

3. Richardson

* نویسنده مسئول:

ایرج مختارنیا

نشانی: تهران، دانشگاه شهیدبهشتی، پژوهشکده خانواده، گروه مطالعات بنیادین.

تلفن: ۱۹۰۷۴۹۱ (۹۱۴) ۹۸+

پست الکترونیکی: mokhtarnia66@gmail.com

متأهل شهرستان مشهد است. نمونه مدنظر از دو گروه تشکیل شد. گروه اول شامل ۵۳۶ زن بود که متقاضی طلاق نبودند و گروه دوم شامل ۱۴۱ زن متقاضی طلاق بود که به شعب دادگاه‌های خانواده شهر مشهد مراجعه کرده بودند. نمونه‌گیری این دو گروه به روش در دسترس انجام شد. پرسش‌نامه‌های مربوط به زنان غیرمتقاضی طلاق در مکان‌های مختلف از تمامی نواحی تهران از جمله پارک‌ها، فرهنگسراها و مراکز خرید در اختیار آن‌ها قرار گرفت. انتخاب حجم نمونه پژوهش با در نظر گرفتن چند نکته انجام شد؛ اول اینکه هومن (۱۳۹۱) با توجه به نظرات مختلف در رابطه با انتخاب منطقی حجم نمونه، حداقل پانزده مورد را به ازای هر متغیر اندازه‌گیری شده مدل‌یابی معادلات ساختاری منطقی می‌داند [۲۷]. در پژوهش حاضر ۴۴ متغیر اندازه‌گیری شده وجود دارد. بنابراین با این روش حجم نمونه پژوهش باید حداقل ۶۶۰ نفر باشد. نکته دوم اینکه بیشتر صاحب‌نظران در انتخاب حجم نمونه در تحلیل عاملی از قاعده «بیشتر بهتر است»^۷ پیروی می‌کنند [۲۸].

در این پژوهش سعی شد از حجم نمونه بالایی استفاده شود. در نتیجه ۶۷۷ نفر نمونه جمع‌آوری شد. شرایط ورود به نمونه غیرمتقاضی طلاق، تأهل، گذشتن حداقل یک سال از زندگی زناشویی، عقد دائم و داشتن حداقل تحصیلات سوم راهنمایی و شرایط خروج شامل ابتلا به یکی از اختلالات روانی و داشتن تقاضای طلاق بود. همچنین شرایط ورود به نمونه متقاضی طلاق شامل گذشتن بیش از یک سال از زندگی زناشویی، عقد دائم، اقدام برای طلاق و داشتن حداقل تحصیلات سوم راهنمایی بود. در ضمن تمامی اصول اخلاقی از جمله اصل خودمختاری و اصل رازداری در پژوهش رعایت شد. برای گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه‌های زیر استفاده شد:

پرسش‌نامه همسرآزاری

این پرسش‌نامه ۴۴ گویه دارد که ۲۰ گویه آن بدرفتاری روانی، ۱۰ گویه آن بدرفتاری جسمانی و ۱۴ گویه آن بدرفتاری جنسی را می‌سند. هر گویه با طیف چهارگانه لیکرت (هرگز، گاهی، اغلب و همیشه) نمره‌گذاری می‌شود. قهاری و همکاران (۲۰۰۶) این ابزار را بر اساس معیارهای تشخیصی مطرح‌شده در منابع روانپزشکی و روانشناسی و با نظر اساتید روانپزشکی و روانشناسی بالینی انستیتو روان‌پزشکی تهران ساخته‌اند و ضریب آلفای کرونباخ کل پرسش‌نامه را ۰/۹۲ و ضریب بازآزمایی را ۰/۹۸ گزارش کرده‌اند.

نسخه تجدیدنظرشده پرسش‌نامه راهبردهای حل تعارض^۸

استراوس و همکاران (۱۹۹۶) این پرسش‌نامه را به منظور

مستقیمی دارد [۸، ۱۱]. افسردگی، جسمانی‌سازی، سوء مصرف مواد، احساس بی‌کفایتی، از بین بردن حرمت خود، اختلال‌های خلقی و اضطرابی، اختلال استرس پس از آسیب، رفتارهای خودتخریبی و اقدام به خودکشی از پیامدهای همسرآزاری محسوب می‌شود [۱۲-۱۷].

در بیشتر پژوهش‌ها به پیشگیری از مشکلات ناشی از همسرآزاری تأکید شده است. مداخلات سریع روان‌درمانی هنگام بروز خشونت‌های خانگی باعث کاهش مشکلات روان‌شناختی زنان می‌شود [۱۸]. بنابراین با توجه به اهمیت شناسایی، تشخیص، پیشگیری و انجام مداخلات درمانی، به ابزاری برای سنجش و ارزیابی همسرآزاری نیاز است [۳]. در پژوهش‌های خارجی برای سنجش و ارزیابی همسرآزاری از پرسش‌نامه راهبردهای حل تعارض^۹، ابزار ارزیابی سوء رفتار^{۱۰}، سیاهه رفتارهای خشونت‌بار^{۱۱} و مقیاس خشونت هیجانی استفاده می‌شود [۳، ۱۹-۲۳]. ویژگی‌های روان‌سنجی این ابزارها به جز راهبردهای حل تعارض در ایران بررسی نشده‌اند و پرسش‌نامه راهبردهای روان‌سنجی با اینکه ابزار متداولی برای سنجش همسرآزاری است، ولی شامل محدودیت‌هایی از جمله طولانی بودن آیت‌های پرسش‌نامه است [۲۴].

در ایران برای ارزیابی و سنجش همسرآزاری علاوه بر پرسش‌نامه تاکتیک‌های حل تعارض، از پرسش‌نامه همسرآزاری قهاری و همکاران (۲۰۰۶) استفاده می‌شود [۱۰]. این پرسش‌نامه در سال ۱۳۸۴ با توجه به معیارهای تشخیصی مطرح‌شده در منابع روانپزشکی و روانشناسی در سه حوزه بدرفتاری جسمی، عاطفی و جنسی ساخته شد و اساتید روانپزشکی و روانشناسی بالینی انستیتو روانپزشکی تهران روایی محتوایی آن تأیید کردند. همچنین برای بررسی پایایی این مقیاس از ضریب آلفای کرونباخ و بازآزمایی استفاده شد که نتایج آن را مطلوب گزارش کردند.

با اینکه پرسش‌نامه همسرآزاری قهاری و همکاران (۲۰۰۶) در پژوهش‌های ایرانی کاربرد بیشتری دارد [۸، ۲۵، ۲۶]، ولی به جز روایی محتوایی این مقیاس که متخصصان انجام داده‌اند برای بررسی آن از روش‌های روایی دیگر استفاده نشده است. همچنین تغییرناپذیری آن در نمونه‌های دیگر بررسی نشده است. با توجه به اهمیت و ضرورت این ابزار برای استفاده در پژوهش‌های مختلف، پژوهش حاضر با هدف بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسش‌نامه همسرآزاری زنان صورت گرفته است.

روش

پژوهش حاضر در گروه روش‌های پژوهش تحلیلی، از نوع همبستگی قرار می‌گیرد. جامعه آماری این پژوهش شامل تمام زنان

4. Revised Conflict Tactics Scale

5. Abuse Assessment Screen

6. Abusive Behavior Inventory

7. More is better

8. Conflict Tactics Scale-Revised (CTS-R)

شده است [۳۳]. در ایران گودرزی (۱۳۸۱) پایایی پرسش‌نامه را از طریق محاسبه ضریب همسانی درونی برحسب آلفای کرونباخ $0/۸۴$ و با روش دو نیمه کردن (بر اساس سؤال‌های زوج و فرد) $0/۷۰$ برآورد کرده است. او همچنین روایی این پرسش‌نامه را با استفاده از نسخه ۱۳ سؤالی افسردگی و مقیاس ناامیدی بک رضایت‌بخش گزارش کرده است [۳۴].

در پژوهش حاضر برای تحلیل داده‌ها از آزمون تحلیل واریانس چندمتغیری، ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل عاملی تأییدی^{۱۰} با استفاده از روش حداقل مربعات وزنی قطری^{۱۱} با نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۱ و Lisrel نسخه ۸/۸ استفاده شد. همچنین مقدار خطای نوع اول $0/۰۱$ و مقدار بتا نیز $0/۲$ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

در پژوهش حاضر ۴۱ درصد از زنان شاغل، $۵۲/۲$ درصد خانه‌دار و $۶/۸$ درصد دانشجو بودند و در رده سنی ۲۰ تا ۶۹ سال قرار داشتند. میانگین سنی گروه نمونه $۳۸/۷۲$ سال بود. همچنین میانگین عمر زندگی مشترک زوج‌های گروه نمونه $۱۶/۲۲$ سال بود که کمینه آن یک و بیشینه‌اش ۵۱ سال بود. از نظر سطح تحصیلات که در تصویر شماره ۱ مشخص شده است، در گروه زنان بالاترین درصد فراوانی مربوط به مقطع کارشناسی و کمترین درصد فراوانی مربوط به مقطع دکترا است. در پژوهش حاضر تعداد فرزندان گروه نمونه به این قرار بود: $۱۳/۸$ درصد بدون فرزند، $۴۴/۲$ درصد دارای یک فرزند، ۳۵ درصد دارای دو فرزند و ۷ درصد دارای سه فرزند.

در مرحله اول برای بررسی روایی سازه و تغییرناپذیری پرسش‌نامه همسرآزاری از روش تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد. برای برآزش آماری مدل اندازه‌گیری پرسش‌نامه از روش حداقل مربعات وزنی قطری با کمک نرم‌افزار Lisrel نسخه ۸/۸ استفاده شد [۳۵]. روش حداقل مربعات وزنی قطری زمانی در تحلیل عاملی تأییدی استفاده می‌شود که داده‌ها رتبه‌ای باشند و یا مفروضه عادی بودن توزیع متغیرها رعایت نشده باشد [۳۶]. داده‌های پژوهش حاضر چنین ویژگی‌هایی داشتند که باعث شد در تحلیل از روش حداقل مربعات وزنی قطری استفاده شود. شاخص‌های برآزش به دست آمده از تحلیل عاملی تأییدی در جدول شماره ۱ گزارش شده است.

طبق جدول شماره ۱ از شاخص مجذور کای دو ساتورا بنتلر استفاده شد. زمانی که فرضیه‌های توزیع خدشه‌دار است، از این شاخص به عنوان شاخص تصحیح آماره مجذور کای دو استفاده می‌شود و مقدار آن در مدل برآزش یافته $۱۳۵۰/۳۷$ به دست آمد ($P < 0/۰۰۰۱$). با توجه به اینکه مجذور کای دو نسبت به حجم نمونه بسیار حساس است و در نمونه‌های با حجم بالای ۱۰۰ نفر

افزایش پایایی و روایی نسخه قبل طراحی کردند [۲۳]. این ابزار به طور گسترده برای سنجش تعارضات و درگیری‌های جسمی و روانی زندگی مشترک زوجین طی دوره ۱۲ ماهه استفاده می‌شود. این پرسش‌نامه ۷۸ سؤال دارد و هر سؤال با طیف هفت درجه‌ای لیکرت نمره‌گذاری شده است. در پژوهش استراوس و همکاران (۲۰۰۴) روایی پرسش‌نامه از طریق بررسی روایی همگرا و روایی سازه تأیید شده است. همچنین مقدار ضرایب آلفای کرونباخ بین $0/۷۹$ و $0/۹۵$ گزارش شده است. در پژوهش پناغی و همکاران (۲۰۱۱) روایی پرسش‌نامه از طریق تحلیل عاملی اکتشافی تأیید و مقدار ضریب آلفای کرونباخ بین $0/۶۶$ و $0/۸۶$ گزارش شده است [۲۹].

مقیاس خودکارآمدی عمومی شرر

به منظور ارزیابی میزان خودکارآمدی زنان شرکت‌کننده در پژوهش حاضر از پرسش‌نامه خودکارآمدی شرر استفاده شد. این مقیاس ۱۷ گویه دارد که هر گویه در قالب مقیاس پنج درجه‌ای طیف لیکرت اندازه‌گیری می‌شود (از ۱: کاملاً مخالف تا ۵: کاملاً موافق). نمره‌های بیشتر بیانگر خودکارآمدی قوی‌تر و نمره‌های کمتر بیانگر خودکارآمدی ضعیف‌تر است. روایی این مقیاس از طریق روایی سازه و تحلیل عاملی تأیید شده است. شرر و مادوکس (۱۹۸۲) پایایی آن را از طریق آلفای کرونباخ $0/۷۶$ ذکر کرده‌اند [۳۰]. در ایران اصغرزاد و همکاران (۲۰۰۶) این مقیاس را اعتباریابی کردند. در پژوهش آنان به وسیله تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی روایی مقیاس تأیید و ضرایب آلفای کرونباخ $0/۸۶$ گزارش شد [۳۱].

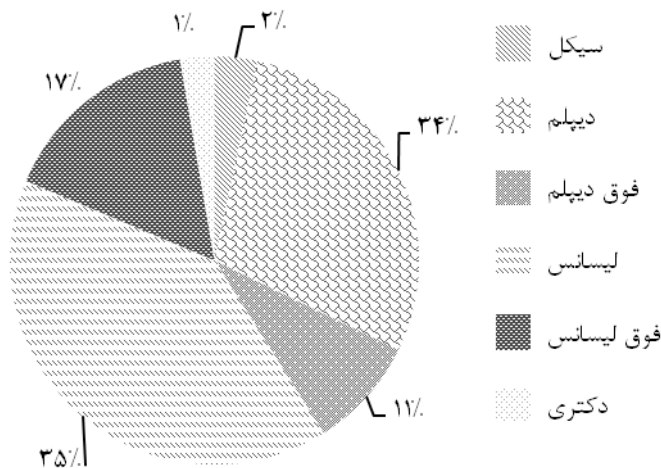
پرسش‌نامه افسردگی بک^۹

آرون تی بک (۱۹۶۱) به منظور سنجش و ارزیابی وجود افسردگی و نیز شدت آن در بین نوجوانان و بزرگسالان پرسش‌نامه افسردگی بک را تهیه کرد. این پرسش‌نامه در سال ۱۹۷۱ مورد تجدیدنظر قرار گرفت و در سال ۱۹۷۸ انتشار یافت [۳۲]. این پرسش‌نامه ۲۱ سؤال دارد که هر سؤال آن طیفی چهارگزینه‌ای دارد. آزمودنی‌ها با کشیدن دایره دور شماره‌ای که فکر می‌کنند با احساساتشان در این هفته هماهنگ‌تر است به سؤال پاسخ می‌دهند؛ برای مثال، «من احساس می‌کنم به آینده امید نمی‌دهم» و اوضاع بهتر نخواهد شد». ۱۵ عبارت این پرسش‌نامه به علائم روان‌شناختی و شش عبارت دیگر به علائم جسمانی مربوط است. نمره کل از جمع تمام نمره‌ها به دست می‌آید که بین صفر تا ۶۳ است. نمره صفر تا ۹ نشانه نبود افسردگی، ۱۰ تا ۱۶ نشانه افسردگی ضعیف، ۱۷ تا ۲۹ نشانه افسردگی متوسط و نمره بیشتر از ۳۰ نشانه افسردگی شدید است. در فرهنگ اصلی روایی هم‌زمان این پرسش‌نامه $0/۷۹$ و پایایی بازآزمایی آن $0/۶۸$ گزارش

10. Confirmatory Factor Analysis (CFA)

11. Diagonally weighted least squares

9. Beck Depression Questionnaire

تصویر ۱. توزیع فراوانی درصدی بر اساس مقطع تحصیلات گروه زنان

جدول ۱. شاخص‌های مطلق، نسبی و ایجازی برازش مدل

مدل	χ^2/df	GFI ²	AGFI ³	NNFI ⁴	CFI ⁵	RMSEA ⁶	SRMR ⁷	$\Delta S-B\chi^2$	df
مدل اول	۱/۵۰	۰/۹۹	۰/۹۹	۱/۰۰	۱/۰۰	۰/۰۳۱	۰/۰۶۹	۱۳۵۰/۳۷	۸۹۹

مجله روان‌پزشکی و روان‌شناسی بالین ایران

1. Satorra-Bentler chi-square (S-B χ^2)
2. Goodness of Fit Index
3. Adjusted Goodness of Fit Index
4. Non-Normed Fit Index

5. Comparative Fit Index
6. Root Mean Square Error of Approximation
7. Standardized Root Mean Square Residual

برازش نشان‌دهنده قابل قبول بودن مدل است، بنابراین مدل سه‌عاملی همسرآزاری تأیید می‌شود.

نتایج تحلیل عاملی تأییدی همراه با شاخص‌های توصیفی گویه‌های مقیاس پژوهش حاضر در جدول شماره ۲ گزارش شده است. نتایج تحلیل عاملی تأییدی نشان می‌دهد همه گویه‌ها در عامل موردنظر خود مشخص شده‌اند و مقدار آزمون معنی‌داری برای هر گویه بالاتر از ۲/۵۶ به دست آمده است.

در مرحله بعد برای بررسی روایی سازه^{۱۲} پرسش‌نامه از ضرایب همبستگی بین عامل‌های پرسش‌نامه همسرآزاری، برای بررسی روایی ملاک هم‌زمان^{۱۳} پرسش‌نامه همسرآزاری از همبستگی بین عامل‌های این پرسش‌نامه با خودکارآمدی و افسردگی و برای بررسی روایی همگرا از ضرایب همبستگی بین عامل‌های پرسش‌نامه همسرآزاری با پرسش‌نامه راهبردهای حل تعارض استفاده شد. نتایج حاصل از ضرایب همبستگی در جدول شماره ۳ درج شده است. همان‌طور که در جدول شماره ۳ مشاهده می‌شود تمامی ضرایب همبستگی بین عامل‌های پرسش‌نامه همسرآزاری در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار است. همچنین نتایج حاصل

معنی‌دار به دست می‌آید، باید با در نظر گرفتن درجه آزادی تفسیر شود. مقدار این شاخص در مدل برازش یافته ۱/۵۰ به دست آمد که این مقدار از ۳ کمتر و حاکی از برازش مناسب مدل است.

مقدار شاخص ریشه دوم میانگین مجذورات خطای تقریب کمتر از ۰/۰۸ به دست آمد که نشان‌دهنده برازش مطلوب و مناسب مدل است (RMSEA=۰/۰۳۱). این شاخص متوسط باقی‌مانده‌های کوواریانس و همبستگی مشاهده‌شده از نمونه و مدل مورد انتظار برآورده شده برای جامعه را نشان می‌دهد. هرچه مقدار ریشه دوم میانگین مجذورات باقی‌مانده استاندارد شده به صفر نزدیک باشد، به همان مقدار مدل برازش بهتری دارد. مقدار کمتر از ۰/۰۸ را به عنوان برازش قابل قبول در نظر می‌گیرند. در پژوهش حاضر مقدار این شاخص ۰/۰۶۹ به دست آمد.

مقدار شاخص نیکویی برازش مدل ۰/۹۹ گزارش شد. در بررسی شاخص برازش تطبیقی مدل، مقدار این شاخص بالاتر از ۰/۹۰ است که نشان‌دهنده برازش قابل قبول بین مدل و داده‌ها است [۳۷]. در بررسی مقدار ۱/۰۰ به دست آمده از شاخص برازش هنجار نشده مدل اول نشان‌دهنده مطلوب بودن مدل است. در نتیجه نتایج این شاخص نشان می‌دهد مدل به اصلاح نیاز ندارد و قابل قبول است. به‌طور کلی با توجه به اینکه بیشتر شاخص‌های

12. Construct validity

13. Concurrent criterion validity

جدول ۲. نتایج توصیفی و نتایج حاصل از تحلیل عاملی گویه‌های پرسش‌نامه همسرآزاری

گویه	میانگین	انحراف استاندارد	آزمون معنی‌داری	خطای معیار	عامل‌ها همراه بار عاملی		
					بدرفتاری عاطفی	بدرفتاری جسمانی	بدرفتاری جنسی
۱. آیا همسرتان شما را تهدید می‌کند و می‌ترساند؟	۰/۳۳	۰/۶۵	۳۱/۸۰	۰/۰۳	۰/۸۱		
۲. آیا بدون دلیل موجه و منطقی شما را از رفت‌وآمد با اعضای خانواده، دوستان و آشنایان منع می‌کند؟	۰/۳۶	۰/۶۹	۲۱/۹۸	۰/۰۴	۰/۷۵		
۳. آیا بدون علت خاصی مانع از تحصیل شما می‌شود یا شده است؟	۰/۳۳	۰/۷۷	۱۷/۷۶	۰/۰۹	۰/۷۴		
۴. آیا بدون علت خاصی مانع از اشتغال شما می‌شود یا شده است؟	۰/۵۰	۰/۱۹	۱۷/۴۰	۰/۰۷	۰/۶۷		
۵. آیا رفتارهای حسادت‌آمیز نسبت به شما دارد؟	۰/۵۹	۰/۷۹	۲۰/۶۳	۰/۰۳	۰/۷۰		
۶. آیا رفتارهای شدیداً سلطه‌جویانه‌ای نسبت به شما دارد؟ مثلاً بگوید «هر آنچه من مایل هستم باید انجام بدهی».	۰/۶۱	۰/۸۸	۲۱/۲۷	۰/۰۴	۰/۷۸		
۷. آیا همسرتان به قصد تحقیر و بی‌احترامی روی شما اسم گذاشته است؟	۰/۲۰	۰/۵۶	۲۷/۴۱	۰/۰۴	۰/۸۴		
۸. آیا به شما اهانت و توهین می‌کند؟	۰/۴۵	۰/۷۴	۴۴/۲۷	۰/۰۲	۰/۸۶		
۹. آیا از شما انتقاد می‌کند؟	۱/۰۶	۰/۷۸	۱۶/۳۷	۰/۰۲	۰/۶۵		
۱۰. آیا مداوم شما را با افراد دیگر مقایسه می‌کند؟	۰/۴۶	۰/۷۵	۲۱/۳۴	۰/۰۴	۰/۷۲		
۱۱. آیا موقع اظهار نظر به ذوق شما می‌زند؟	۰/۶۲	۰/۷۷	۲۳/۲۵	۰/۰۳	۰/۷۴		
۱۲. آیا به خاطر هر چیزی با شما جروبحث می‌کند؟	۰/۸۴	۰/۸۹	۳۱/۲۸	۰/۰۲	۰/۸۲		
۱۳. آیا شما را به باد استهزا می‌گیرد؟	۰/۳۳	۰/۷۰	۳۹/۵۴	۰/۰۳	۰/۸۷		
۱۴. آیا شما را به خاطر انجام رفتارهای ناشایست متهم می‌کند؟	۰/۵۹	۰/۷۹	۲۴/۲۲	۰/۰۳	۰/۷۳		
۱۵. آیا به خاطر هر چیزی که پیش می‌آید شما را سرزنش می‌کند؟	۰/۷۲	۰/۸۹	۳۸/۰۳	۰/۰۲	۰/۸۲		
۱۶. آیا برای تأمین نیازهای مادی خود باید مکرراً از او خواهش و درخواست کنید؟	۰/۶۹	۰/۹۶	۲۴/۶۵	۰/۰۴	۰/۷۶		
۱۷. آیا در انجام کارها از مشورت با شما اجتناب می‌کند؟	۰/۱۸	۰/۹۳	۱۸/۴۹	۰/۰۴	۰/۶۷		
۱۸. آیا به شما دروغ گفته یا می‌گوید؟	۰/۷۲	۰/۸۴	۲۴/۱۳	۰/۰۳	۰/۷۳		
۱۹. آیا مواردی پیش آمده است که وعده‌ای دهد ولی عمل نکند؟	۱/۰۲	۰/۸۳	۱۶/۳۲	۰/۰۳	۰/۶۴		
۲۰. آیا تاکنون پیش آمده که شما را در موقعیت دشواری قرار دهد و بترساند؟ به عنوان مثال عمداً بدون احتیاط رانندگی کند تا شما بترسید.	۰/۴۱	۰/۶۵	۱۸/۲۵	۰/۰۳	۰/۶۷		
۲۱. آیا تاکنون با استفاده از یک وسیله شما را ضرب‌وشتم کرده است؟ مثلاً با کمر بند یا چوب.	۰/۱۹	۰/۵۸	۴۵/۱۶	۰/۰۴	۰/۹۳		
۲۲. آیا به دفعات مشت خورده‌اید؟	۰/۳۴	۰/۶۰	۲۸/۶۷	۰/۰۳	۰/۸۹		
۲۳. آیا شما را به دفعات هول داده است؟	۰/۳۶	۰/۸۲	۲۳/۵۶	۰/۰۴	۰/۸۴		
۲۴. آیا به دفعات سرتان داد زده است؟	۰/۷۷	۰/۸۸	۳۳/۶۴	۰/۰۲	۰/۸۵		
۲۵. آیا مواردی پیش آمده است که دست و پای شما را بسته باشد؟	۰/۰۵	۰/۳۰	۸/۷۲	۰/۱۳	۰/۶۴		
۲۶. آیا مواردی پیش آمده است که بدنتان را زخمی یا کبود کرده باشد؟	۰/۲۰	۰/۵۸	۵۰/۷۱	۰/۰۳	۰/۹۴		

عامل‌ها همراه بار عاملی			خطای معیار	آزمون معنی‌داری	انحراف استاندارد	میانگین	گویه
بدرفتاری جنسی	بدرفتاری جسمانی	بدرفتاری عاطفی					
	۰/۹۳	۰/۰۴	۳۲/۳۱	۰/۳۵	۰/۷۰	۲۷. آیا کتک خوردن باعث شده است کارتان به درمانگاه بکشد؟	
	۰/۹۵	۰/۰۲	۵۵/۵۶	۰/۴۵	۰/۱۴	۲۸. آیا کتک خوردن باعث شده است بعضی از قسمت‌های بدنتان آسیب ببینند؟	
	۰/۷۶	۰/۰۷	۱۴/۵۹	۰/۲۸	۰/۰۶	۲۹. آیا تاکنون مواردی پیش آمده که همسرتان شما را در یک جای خطرناک یا یک شهر ناشناس رها کرده باشد؟	
	۰/۸۷	۰/۰۴	۲۹/۴۱	۰/۶۷	۰/۳۳	۳۰. آیا اتفاق افتاده است زمانی که مریض بودید و یا صدمه دیده بودید از کمک به شما خودداری کرده باشد؟	
	۰/۸۱	۰/۰۴	۲۴/۴۹	۰/۶۰	۰/۲۸	۳۱. آیا مواردی پیش آمده که برخلاف میل شما همسرتان با روش‌هایی شما را مجبور به برقراری رابطه جنسی کرده باشد؟	
	۰/۸۵	۰/۰۴	۲۹/۳۲	۰/۷۱	۰/۳۳	۳۲. آیا شما در صورت نداشتن تمایل به برقراری رابطه جنسی از گفتن «نه» به همسرتان می‌ترسید؟	
	۰/۸۴	۰/۰۸	۱۷/۳۱	۰/۴۰	۰/۱۱	۳۳. آیا همسرتان در رابطه جنسی معمولاً عضو جنسی شما را تحقیر می‌کند؟	
	۰/۶۶	۰/۰۷	۱۲/۷۲	۰/۵۱	۰/۱۸	۳۴. آیا مکرراً ابراز می‌کند از رابطه جنسی لذت نمی‌برد؟	
	۰/۸۱	۰/۰۷	۱۸/۲۱	۰/۴۳	۰/۱۲	۳۵. آیا کلمات زشت و رکیک را هنگام رابطه جنسی با شما به کار می‌گیرد؟	
	۰/۶۷	۰/۰۸	۱۱/۸۰	۰/۴۹	۰/۱۴	۳۶. آیا شما را به برقراری رابطه جنسی بدون استفاده از وسایل جلوگیری از بارداری مجبور می‌کند؟	
	۰/۸۲	۰/۱۹	۱۲/۸۷	۰/۳۳	۰/۰۵	۳۷. آیا شما را مجبور می‌کند بدون استفاده از کاندوم یا سایر لوازم محافظت‌کننده رابطه جنسی داشته باشید زمانی که او مشکوک به ایدز یا عفونت‌های تناسلی نظیر سوزاک یا سفلیس است؟	
	۰/۸۴	۰/۰۶	۱۹/۶۱	۰/۳۷	۰/۰۹	۳۸. آیا هنگام رابطه جنسی به شما آسیب رسانده است؟	
	۰/۸۹	۰/۰۳	۳۶/۴۳	۰/۵۳	۰/۲۱	۳۹. آیا به دلیل خشونت همسرتان هنگام رابطه جنسی درد شدیدی را تجربه کرده‌اید؟	
	۰/۸۱	۰/۰۴	۱۸/۰۱	۰/۳۳	۰/۱۰	۴۰. آیا به دلیل خشونت همسرتان هنگام رابطه جنسی دچار خونریزی شده‌اید؟	
	۰/۸۴	۰/۰۶	۱۸/۸۰	۰/۳۵	۰/۰۹	۴۱. آیا به دلیل خشونت همسرتان هنگام رابطه جنسی دچار آسیب دستگاه تناسلی شده‌اید؟	
	۰/۸۹	۰/۰۵	۲۹/۵۵	۰/۵۴	۰/۱۸	۴۲. آیا از برقراری رابطه جنسی با همسرتان وحشت دارید؟	
	۰/۷۴	۰/۰۵	۱۸/۰۷	۰/۵۵	۰/۲۰	۴۳. آیا همسرتان شما را به برقراری رابطه جنسی به شیوه غیرمعمول به عنوان مثال رابطه جنسی از راه دهان یا مقعد مجبور می‌کند؟	
	۰/۰۴	۰/۱۰	۵/۸۰	۰/۵۷	۰/۲۰	۴۴. آیا برای برقراری رابطه جنسی واژینال از وسیله خاصی استفاده می‌کند؟	

مجله روان‌پزشکی و روان‌شناسی بالین ایران

متأهل متقاضی طلاق بودند و گروه دوم شامل زنان متأهلی بود که چنین تقاضایی را برای دادگاه ارائه نکرده بودند. در جدول شماره ۴ شاخص‌های توصیفی میانگین و انحراف استاندارد عامل‌های پرسش‌نامه همسرآزاری در دو گروه پژوهش ارائه شده است. برای مقایسه این دو گروه از تحلیل واریانس چندمتغیره استفاده شد. با توجه به معنی‌داری اثر تی هتلینگ با مقدار ارزش مشاهده ۵۹/۴۰۷، $F=۶۰/۰$ و مقدار آزمون معنی‌داری ۰/۰۰۱ قابلیت استفاده از تحلیل

از ضرایب همبستگی بین عامل‌های پرسش‌نامه همسرآزاری با خودکارآمدی و افسردگی نشان می‌دهد جهت این رابطه با خودکارآمدی منفی و با افسردگی زنان مثبت و معنی‌دار است.

روایی تشخیصی^{۱۴} پرسش‌نامه همسرآزاری از طریق مقایسه میانگین نمره‌های دو گروه از زنان متأهل بررسی شد. گروه اول زنان

14. Discriminant validity

جدول ۳. همبستگی بین عامل‌های پرسش‌نامه همسرآزاری با راهبردهای حل تعارض، خودکارآمدی و افسردگی

متغیرها	بدرفتاری عاطفی	بدرفتاری جسمانی	بدرفتاری جنسی	نمره کل همسرآزاری
۱	بدرفتاری عاطفی	۱		
۲	بدرفتاری جسمانی	۰/۷۲	۱	
۳	بدرفتاری جنسی	۰/۶۰	۰/۶۳	۱
۴	کل پرسش‌نامه همسرآزاری	۰/۹۵	۰/۸۵	۰/۷۸
۵	راهبردهای حل تعارض	۰/۵۷	۰/۵۹	۰/۲۰
۶	خودکارآمدی	-۰/۳۹	-۰/۴۱	-۰/۴۱
۷	افسردگی	۰/۴۴	۰/۳۱	۰/۳۲

مجله روان‌پزشکی و روان‌شناسی بالین ایران

تمامی ضرایب همبستگی بین متغیرها در سطح ۰/۰۰۱ با هم‌دیگر معنی‌دار هستند.

جدول ۴. شاخص‌های توصیفی همسرآزاری در گروه زنان متقاضی طلاق و زنان غیرمتقاضی طلاق

ابعاد همسرآزاری	گروه زنان	میانگین	انحراف استاندارد	تعداد نمونه
بدرفتاری عاطفی	زنان متقاضی طلاق	۵۳/۳۶	۱۵/۶۵	۱۴۱
	زنان غیرمتقاضی طلاق	۳۵/۱۵	۱۲/۲۰	۳۱۰
بدرفتاری جسمانی	زنان متقاضی طلاق	۲۰/۶۰	۸/۷۱	۱۴۱
	زنان غیرمتقاضی طلاق	۱۳/۸۱	۵/۱۰	۳۱۰
بدرفتاری جنسی	زنان متقاضی طلاق	۲۱/۱۷	۳/۱۰	۱۴۱
	زنان غیرمتقاضی طلاق	۱۸/۳۴	۵/۹۴	۳۱۰

مجله روان‌پزشکی و روان‌شناسی بالین ایران

جدول شماره ۴ و ۵ میانگین نمره همسرآزاری در گروه زنان متقاضی طلاق بیشتر از نمره زنان غیرمتقاضی طلاق به دست آمد که این تفاوت از نظر آماری معنی‌دار است.

برای بررسی پایایی پرسش‌نامه و همسانی درونی آن از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. طبق مندرجات جدول شماره ۶ ضریب آلفای کرونباخ در کل مقیاس ۰/۹۵، در عامل بدرفتاری عاطفی ۰/۹۳، در عامل بدرفتاری جسمانی ۰/۸۸ و در عامل بدرفتاری جنسی ۰/۸۷ به دست آمد.

واریانس چندمتغیره مجاز است. نتایج تحلیل نشان داد بین یکی از متغیرهای بررسی‌شده در دو گروه زنان متقاضی طلاق و زنان غیرمتقاضی طلاق تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

نتایج به دست آمده از تحلیل واریانس چندمتغیره در جدول شماره ۵ گزارش شده است. طبق جدول شماره ۴ و ۵ عامل‌های بدرفتاری عاطفی ($F=179/67$ و $P=0/001$)، بدرفتاری جسمی ($F=107/71$ و $P=0/001$) و بدرفتاری جنسی ($F=28/50$) در دو گروه متفاوت به دست آمده است. طبق نتایج

جدول ۵. تحلیل واریانس چندمتغیره برای عامل‌های همسرآزاری برای گروه زنان متقاضی طلاق و زنان غیرمتقاضی

مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجموع مجذورات	F	سطح معنی‌داری	مجذورات اتای تفکیکی
۳۲۱۶۸/۲۴	۱	۳۲۱۶۸/۲۴	۱۷۹/۶۷	۰/۰۰۱	۰/۲۸۶
۴۴۷۹/۴۵	۱	۴۴۷۹/۴۵	۱۰۷/۷۱	۰/۰۰۱	۰/۱۹۳
۷۷۶/۵۰	۱	۷۷۶/۵۰	۲۸/۳۹	۰/۰۰۱	۰/۰۶۰

مجله روان‌پزشکی و روان‌شناسی بالین ایران

جدول ۶. عامل‌های پرسش‌نامه همسرآزاری همراه با ضرایب آلفای کرونباخ

عامل	بدرفتاری عاطفی	بدرفتاری جسمانی	بدرفتاری جنسی	کل پرسش‌نامه
ضریب آلفای کرونباخ	۰/۹۳	۰/۸۸	۰/۸۷	۰/۹۵

مجله روان‌پزشکی و روان‌شناسی بالین ایران

بحث

افسردگی است [۳۹]. در بررسی روایی ملاک، پاشاشریفی (۲۰۱۲) اعتقاد دارد که برای اینکه معلوم شود ضرایب همبستگی تا چه اندازه‌ای بامعنا هستند، قاعده‌ای قطعی وجود ندارد. روایی یک آزمون به‌ندرت از ۰/۶۰ بالاتر است. بنابراین ضرایب روایی بین ۰/۳۰ و ۰/۴۰ ضرایب نسبتاً بالایی به شمار می‌روند [۴۰]. رابطه همسرآزاری با خودکارآمدی بالای ۰/۴۰ به دست آمد که نشان می‌دهد پرسش‌نامه همسرآزاری روایی هم‌زمان نسبتاً بالایی در بررسی عملکرد فردی زنان متأهل دارد.

در قسمت بعدی یافته‌ها، روایی همگرایی پرسش‌نامه همسرآزاری با پرسش‌نامه مشابه خود بررسی شد. بدین منظور از پرسش‌نامه تجدیدنظر شده تاکتیک‌های حل تعارض استفاده شد. نتایج نشان داد بین نمره هر یک از عامل‌ها و نمره کل پرسش‌نامه همسرآزاری با نمره کل پرسش‌نامه تاکتیک‌های حل تعارض رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد. پرسش‌نامه همسرآزاری با پرسش‌نامه مشابه خود روایی همگرایی دارد.

روش دیگری که در روایی سازه به کار می‌رود برآورد میزان همسانی درونی از راه محاسبه همبستگی خرده‌مقیاس‌ها بین نمره کل آزمون است [۳۲]. در پژوهش حاضر رابطه بالای بین خرده‌مقیاس‌های پرسش‌نامه همسرآزاری باعث شد هیچ‌یک از خرده‌مقیاس‌ها حذف نشود. همچنین برای افزایش همبستگی نیازی به تغییر خرده‌مقیاس‌ها نبود. در این پژوهش به منظور بررسی روایی سازه از روایی تشخیصی برای مقایسه زنان متقاضی طلاق با زنان متأهل غیرمتقاضی طلاق استفاده شد. نتایج نشان داد ابعاد همسرآزاری بین دو گروه تفاوت معنی‌داری دارد و زنان متقاضی طلاق بیشتر در معرض همسرآزاری قرار داشتند. مطالعات در حوزه آسیب‌شناسی طلاق نشان می‌دهد یکی از مهم‌ترین دلایل تقاضای طلاق زنان بدرفتاری علیه زنان است [۴۱].

برای بررسی پایایی پرسش‌نامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. جورج و مالری (۲۰۰۳) مقدار ضریب آلفای کرونباخ بالاتر از ۰/۷۰ را قابل قبول و بالاتر از ۰/۸۰ را به عنوان ضریب آلفای خوب تفسیر می‌کنند [۴۲]. نتایج پژوهش نشان داد ضریب بالای آلفای کرونباخ حاکی از همسانی درونی پرسش‌نامه همسرآزاری است. همبستگی بالای هر سؤال با نمره کل باعث شد هیچ‌یک از گویه‌های مقیاس حذف نشود.

در جمع‌بندی نهایی باید بیان کرد که ضرایب پایایی و روایی مناسب این مقیاس کوتاه‌بودن، سهولت اجرا و سنجش ابعاد مختلف همسرآزاری می‌تواند این پرسش‌نامه را به عنوان

همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد یکی از اهداف این پژوهش شناخت ساختار عاملی پرسش‌نامه همسرآزاری بود که سازندگان آن سه عامل را با روش روایی محتوا ساختند. بنابراین در پژوهش حاضر به منظور بررسی ساختار عاملی به‌دست‌آمده و تغییرناپذیری ساختاری از تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد. نتایج تحلیل عاملی تأییدی نشان داد مدل سه‌عاملی شاخص‌های برازش مطلوبی دارد. داده‌های به‌دست‌آمده از مدل سه‌عاملی پرسش‌نامه حمایت می‌کنند. نتایج این پژوهش از دیدگاه قهاری و همکاران (۲۰۰۶) حمایت می‌کند. همه ماده‌های پرسش‌نامه بار عاملی قابل قبولی دارد و روی عامل‌های مدنظر به طور معنی‌داری بارگذاری شد. در نتیجه ماده‌های پرسش‌نامه حذف نشد. یافته‌های پژوهش حاضر با عامل‌های به‌دست‌آمده در پژوهش قهاری و همکاران (۲۰۰۶) همسو است و سه عامل بدرفتاری عاطفی، بدرفتاری جسمی و بدرفتاری جنسی را تأیید کرد.

با توجه به اینکه پس از ساخت، این ابزار در نمونه متفاوت اعتباریابی نشده بود و برای بررسی روایی سازه، ملاک و روایی تشخیصی پرسش‌نامه خلأ پژوهشی وجود داشت، بنابراین نیاز بود ویژگی‌های روان‌سنجی این پرسش‌نامه بررسی شود. هدف دیگر پژوهش حاضر اعتباریابی مجدد این پرسش‌نامه بود. بنابراین علاوه بر تحلیل عاملی تأییدی، از روایی مبتنی بر ملاک هم‌زمان نیز استفاده شد. برای بررسی روایی ملاک هم‌زمان^{۱۵} در بُعد عملکرد فردی ناشی از همسرآزاری از ابزار خودکارآمدی و افسردگی استفاده شد. روایی ملاک بعد از روایی محتوا دومین رویکرد اصلی روایی است که با مقایسه نمره‌های آزمون با نوعی از عملکرد در یک مقیاس خارجی تعیین می‌شود [۳۲].

یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد همسرآزاری با خودکارآمدی و افسردگی رابطه معنی‌داری دارد. بندورا (۱۹۸۲) خودکارآمدی را به عنوان باور فرد به انجام عمل مطلوب در کنار آمدن با موقعیت می‌داند. طبق دیدگاه بندورا خودکارآمدی بر پایه گذشته فرد به وجود می‌آید و تجربه‌های گذشته می‌تواند بر ضعف و قدرت باورها نقش داشته باشد [۲۸]. همان‌گونه که پژوهش‌های قبلی نیز بیان کردند، همسرآزاری بر کارآمدی فردی تأثیر منفی می‌گذارد. اختلالات روانپزشکی یکی از پیامدهای منفی خشونت در قربانیان همسرآزاری محسوب می‌شود که یکی از اختلالات روانپزشکی،

15. Concurrent validity

ابزار مناسبی برای اهداف پژوهشی قرار دهد. به پژوهشگران دیگر پیشنهاد می‌شود با توجه به اهمیت این ابزار در ادبیات پژوهشی، برای کاربرد آن در محیط‌های بالینی اعتباریابی کنند. با اینکه این پرسش‌نامه نسبت به پرسش‌نامه راهبردهای حل تعارض کوتاه است، ولی نیاز است که نسخه کوتاه‌شده آن تهیه شود. با اینکه پژوهش حاضر نشان داد این پرسش‌نامه واجد ویژگی‌های روان‌سنجی است، ولی محدودیت‌هایی نیز دارد. یکی از محدودیت‌ها این است که نمونه پژوهش به صورت در دسترس انتخاب شده است. در نتیجه تعمیم‌دادن آن به کل جامعه باید با احتیاط صورت گیرد. همچنین محتوای سؤال‌های پرسش‌نامه مسائل شخصی و محرمانه افراد را می‌سنجد. بنابراین احتمال دارد آزمودنی در تکمیل پرسش‌نامه محتاطانه عمل کند. این رفتار باعث خدشه در روایی پژوهش می‌شود.

نتیجه‌گیری

در جمع‌بندی نهایی باید بیان کرد که این پرسش‌نامه به دلیل ضرایب پایایی و روایی مناسب آن، کوتاه بودن، سهولت اجرا و سنجش ابعاد مختلف همسرآزاری، می‌تواند به عنوان ابزار مناسبی برای اهداف پژوهشی تسنفا شده. همچنین به سایر پژوهشگران پیشنهاد می‌شود با توجه به اهمیت این ابزار در ادبیات پژوهشی برای کاربرد در محیط‌های بالینی مورد اعتباریابی قرار دهند. با اینکه این پرسش‌نامه نسبت به پرسش‌نامه راهبردهای حل تعارض کوتاه است ولی باز نیاز است که نسخه کوتاه‌شده آن تهیه شود. از طرفی با اینکه پژوهش حاضر نشان داد که این پرسش‌نامه واجد ویژگی‌های روان‌سنجی است ولی دارای محدودیت‌هایی نیز هست. یکی از این محدودیت‌ها این است که نمونه پژوهش به صورت در دسترس انتخاب شده، در نتیجه تعمیم‌دادن آن به کل جامعه باید با احتیاط صورت بگیرد. همچنین محتوای سؤالات پرسش‌نامه مسائل شخصی و محرمانه افراد را سنجد؛ بنابراین احتمال دارد آزمودنی در تکمیل آن محتاطانه عمل کند و این رفتار باعث خدشه در روایی پژوهش می‌شود.

سپاسگزاری

از اعضای هسته پژوهشی دانشجویی پیشگیری از خشونت خانگی پژوهشکده خانواده- که با همکاری معاونت پژوهشی دانشگاه شهید بهشتی و بنیاد ملی نخبگان در دانشگاه شهید بهشتی تشکیل شده است- که در تدوین مقاله حاضر نقش بسزایی داشته‌اند تقدیر و تشکر می‌شود. بنا به اظهار نویسنده مسئول مقاله، حمایت مالی از پژوهش و تعارض منافع وجود نداشته است.

References

- [1] Lachs MS, Pillemer K. Elder abuse. *The Lancet*. 2004; 364(9441):1263-72. doi: 10.1016/s0140-6736(4)17144-4
- [2] Krug EG, Mercy JA, Dahlberg LL, Zwi AB. The world report on violence and health. *Lancet*. 2002; 360(9339):1083-8. doi: 10.1016/s0140-6736(02)11133-0
- [3] Dutton DG. *The domestic assault of women: Psychological and criminal justice perspectives*. British Columbia: University of British Columbia Press; 2011.
- [4] Crowell NA, Burgess AW. *Understanding violence against women*. Washington, D.C.: American Psychological Association; 1996. doi: 10.1037/10204-000
- [5] Richardson J. Identifying domestic violence: cross sectional study in primary care. *BMJ*. 2002; 324(7332):274. doi: 10.1136/bmj.324.7332.274
- [6] Mulrone J. *Australian statistics for domestic violence*. Fitzroy North: Australian Domestic & Family Violence Clearing House; 2003.
- [7] Devries KM, Mak JYT, Garcia-Moreno C, Petzold M, Child JC, Falder G, et al. The global prevalence of intimate partner violence against women. *Science*. 2013; 340(6140):1527-8. doi: 10.1126/science.1240937
- [8] Panaghi L, Ghahari S, Ahmadabadi Z, Yoosefi H. [Spouse abuse and mental Health: The role of social support and coping strategies (Persian)]. *Journal of Iranian Psychologists*. 2008; 5(17):69-79.
- [9] Rashti PR, Naderi F. [Descriptive study of domestic violence and its relation with psychological profile of married women (Persian)]. *Journal of Women and Culture*. 2015; 6(24):51-66.
- [10] Ghahari SH, Atef Vahid MK, Yosefi H. [Evaluation of the domestic violence in Azad University of Tonekabon (Persian)]. *Journal of Mazandaran University of Medical Sciences*. 2006; 50(15):83-91.
- [11] Shayan A, Masoumi SZ, Kaviani M. [The relationship between wife abuse and mental health in women experiencing domestic violence referred to the forensic medical center of shiraz (Persian)]. *Journal of Education and Community Health*. 2015; 1(4):51-7.
- [12] Albaugh LM, Nauta MM. Career decision self-efficacy, career barriers, and college women's experiences of intimate partner violence. *Journal of Career Assessment*. 2005; 13(3):288-306. doi: 10.1177/1069072705274958
- [13] Houry D, Kaslow NJ, Thompson MP. Depressive symptoms in women experiencing intimate partner violence. *Journal of Interpersonal Violence*. 2005; 20(11):1467-77. doi: 10.1177/0886260505278529
- [14] Afifi TO, Henriksen CA, Asmundson GJG, Sareen J. Victimization and perpetration of intimate partner violence and substance use disorders in a nationally representative sample. *The Journal of Nervous and Mental Disease*. 2012; 200(8):684-91. doi: 10.1097/nmd.0b013e3182613f64
- [15] Van Hasselt VB, Morrison RL, Bellack AS, Hersen M. *Handbook of family violence*. New York: Springer; 1988. doi: 10.1007/978-1-4757-5360-8
- [16] Devries KM, Mak JY, Bacchus LJ, Child JC, Falder G, Petzold M, et al. Intimate partner violence and incident depressive symptoms and suicide attempts: A systematic review of longitudinal studies. *PLoS Medicine*. 2013; 10(5):1001439. doi: 10.1371/journal.pmed.1001439
- [17] Hekmat Kh, Mortazavi E, Haghighi MH, Farzad Hoseini S. [Survey of prevalence and severity of suicidal ideation in women with spouse abuse referred to Ahvaz Forensic Medicine Center in 2013 (Persian)]. *Journal of Zabol University of Medical Sciences and Health Services*. 2016; 7(4):1-11.
- [18] Rasulian M, Bolhari J, Nojomi M, Habib S, Mirzaei Khoshalani M. [Theories and interventional models of intimate partner violence: Suggesting an interventional model based on primary health care system in Iran (Persian)]. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*. 2015; 21(1):3-16.
- [19] McFarlane J, Hughes RB, Nosek MA, Groff JY, Swedlend N, Dolan Mullen P. Abuse assessment screen-disability (AAS-D): Measuring frequency, type, and perpetrator of abuse toward women with physical disabilities. *Journal of Women's Health & Gender-Based Medicine*. 2001; 10(9):861-6. doi: 10.1089/152460901753285750
- [20] Shepard MF, Campbell JA. The abusive behavior inventory. *Journal of Interpersonal Violence*. 1992; 7(3):291-305. doi: 10.1177/088626092007003001
- [21] Straus MA. Measuring intrafamily conflict and violence: The Conflict Tactics (CT) scales. *Journal of Marriage and the Family*. 1979; 41(1):75-88. doi: 10.2307/351733
- [22] Straus MA. *The conflict tactics scales and its critics: An evaluation and new data on validity and reliability*. Durham: University of New Hampshire Pub; 1987.
- [23] Straus MA, Hamby SL, Boney-McCoy S, Sugarman DB. The revised Conflict Tactics Scales (CTS2). *Journal of Family Issues*. 1996; 17(3):283-316. doi: 10.1177/019251396017003001
- [24] Panaghi L, Dehghani M, Abbasi M, Mohammadi S, Maleki G. [Investigating reliability, validity and factor structure of the revised conflict tactics scale (Persian)]. *Journal of Family Research*. 2011; 7(1):103-7.
- [25] Panaghi L, Pirouzi D, Shirinbayan M, Ahmadabadi Z. [The role of personality and demographic traits in spouse abuse (Persian)]. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*. 2011; 17(2):126-35.
- [26] Navroi S, Omid S, Zeinali S, Khasteganan N. [Relationship between spouse abuse, social support and perceived stress in women with addicted and non-addicted husbands in Rasht city (Persian)]. *Journal of Holistic Nursing and Midwifery*. 2012; 22(2):25-32.
- [27] Hooman H. [Structural equation modeling using Lisrel software (Tehran)]. Tehran: SAMT; 2012
- [28] Boomsma A, Hoogland JJ. The robustness of Lisrel modeling revisited. In: Cudeck R, du Toit S, Sorbom D. *Structural Equation Models: Present and Future*. Lincolnwood: Scientific Software International; 2001.
- [29] Straus MA. Cross-cultural reliability and validity of the revised conflict tactics scales: A study of university student dating couples in 17 nations. *Cross-Cultural Research*. 2004; 38(4):407-32. doi: 10.1177/1069397104269543

- [30] Sherer M, Maddux JE, Mercandante B, Prentice-Dunn S, Jacobs B, Rogers RW. The self-efficacy scale: Construction and validation. *Psychological Reports*. 1982; 51(2):663-71. doi: 10.2466/pr0.1982.51.2.663
- [31] Asghar Nejad T, Ahmadi M, Farzad V, Khodapanahi M K. [The psychometric properties of the scale efficacy study (Persian)]. *Journal of Psychology*. 2006; 3(10); 262-274.
- [32] Groth-Marnat G. *Handbook of psychological assessment*. New Jersey: John Wiley & Sons; 2009.
- [33] Beck AT, Steer RA, Carbin MG. Psychometric properties of the Beck Depression Inventory: Twenty-five years of evaluation. *Clinical Psychology Review*. 1988; 8(1):77-100. doi: 10.1016/0272-7358(88)90050-5
- [34] Goudarzi MA. [The validity and reliability of the Beck Hopelessness Scale in a group of students from Shiraz University (Persian)]. *Journal of Social Sciences and Humanities of Shiraz University*. 2008; 2(18):26-39.
- [35] Jöreskog KG, Sörbom D. *Lisrel 8.7 for Windows [Computer Software]*. Lincolnwood: Scientific Software International, Inc; 2004.
- [36] Li CH. Confirmatory factor analysis with ordinal data: Comparing robust maximum likelihood and diagonally weighted least squares. *Behavior Research Methods*. 2015; 48(3):936-49. doi: 10.3758/s13428-015-0619-7
- [37] Meyers LS, Gamst G, Guarino AJ. *Applied multivariate research: Design and interpretation*. California: Sage Publications; 2006.
- [38] Bandura A. Self-efficacy mechanism in human agency. *American Psychologist*. 1982; 37(2):122-47. doi: 10.1037/0003-066x.37.2.122
- [39] Iverson KM, Gradus JL, Resick PA, Suvak MK, Smith KF, Monson CM. Cognitive-behavioral therapy for PTSD and depression symptoms reduces risk for future intimate partner violence among interpersonal trauma survivors. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*. 2011; 79(2):193-202. doi: 10.1037/a0022512
- [40] Pashasharifi H. *Principles of psychometric and psychological testing (Persian)*. Tehran: Roshd; 2012.
- [41] Sadrolashrafi M, Khonakdar M, Shamkhani A, Yusefi Afrashteh M. [Pathology of divorce (factors and causes) and solutions to prevent (Persian)]. *Journal of Cultural Engineering*. 2011; 7(73); 26-53.
- [42] George D. *SPSS for windows step by step: A simple study guide and reference, 17.0 update, 10/e*. Noida: Pearson Education India; 2011.